

Kitaaba Daani’el — Tokkoffaa Dhibba Tokkoo fi Jaha

Murtii Murtii Mul’isuu: 9/11 Irraa Hamma Seera Dilbataatti – Xiinxala Raajii

Jeff Pippenger

2024-02-29

Murtiin qorannaa warra jiraatanii Fulbaana 11, 2001 jalqabe; murtiin raawwachiisummaa immoo seera Dilbataa dhihoo dhufu irratti jalqaba. Yeroon murtii lameen kun hojii ergamaa karaa Ergamaa Kakuu isa sadaffaatiif qopheessu, akkasumas hojii Eliyaas isa sadaffaa bakka bu’u; kunis xumura ergamaa Eliyaas kan seenaa Miileroota keessatti jalqabeedha.

Kiristoos keessatti Ergamaa Kakuu sanaa raawwatamuu isaatiin, inni mana qulqullummaa lafa irraa, kan mul’ataan dhugaa ta’e, yeroo lama qulqulleesse; innis qaama isaa fi mana qulqullummaa isaa kan hafuuraa fakkeenya keessatti agarsiisa ture. Manni qulqullummaa isaa inni mul’ataa fi lafa irraa jalqaba irratti mana qulqullummaa dunkaanaa gammoojjii ture; itti aansee mana qulqullummaa Solomoon; itti aansee immoo mana qulqullummaa waggoota torbaatama booji’amummaa Baabilon booda deebi’ee ijaarame; achiis mana qulqullummaa isuma sana, hojii haaromsaa Heroodis geggeesse waggoota afurtamii jaha booda.

Argamuu Waaqayyoo isa mul’atu Godoo Qulqulluu fi mana qulqullummaa Solomooniin eebbise; garuu mana qulqullummaa booji’amuu sanaa booddee ijaarame hin eebbifne; ta’us, mana qulqullummaa haaromfame sun argamuu mul’ataa Kiristoosiin eebbifame. Seenaa mana qulqullummaa Heroodis haaromse keessatti, Kiristoos raawwii Miilkiyaas boqonnaa sadii keessatti mana qulqullummaa yeroo lama qulqulleesse. Qulqulleessuu isa jalqabaa keessatti, Kiristoos mana qulqullummaa sana akka mana Abbaa Isaa ta’e ibse; garuu qulqulleessuu mana qulqullummaa isa dhumaa keessatti Kiristoos akka mana Yihudootaa ta’e ibse.

Seenaa Millerota keessatti Kiristoos bara afurtamii ja’a keessatti, bara 1798 irraa eegalee hamma 1844tti, mana qulqullummaa hafuuraa ijaare. Onkololeessa 22, 1844 irratti, akka guutamuu boqonnaa sadii kan Miilkiyaasiitti, Inni yeroo tokkotti gara mana qulqullummaa Isaa dhufe; kanaanis durboota gowwootaa qulqulleesse. Achiis qulqulleessuu lammaffaa fi isa dhumaa raawwachuuf akka ergamaa sadaffaatti dhufe; garuu akkuma jalqaba Israa’el duriitti ture, Israa’el ammayyaa hojii sana xumuruuf amantii barbaachisu hin qabne.

Fulbaana 11, 2001 irratti, Kiristoos qulqulleessuu mana qulqullummaa lammaffaa raawwachuuf deebi’e; kunis yeroo durboonni gowwoonni seera Dilbataa dhi’oo dhufutti qulqulleeffamanitti raawwatamuudha, yeroo isaan beekumsa dabalaa kan bara 1989 keessatti hiikame hin hubanne ta’uu isaa dhugaa ta’eetti dammaqan. Beekumsi dabalaa sun ergaa bokkaa boodaa agarsiisa; innis yeroo fakkeenya durboota kudhanii keessatti kaa’amutti ergaa Iyya Halkan Giddugaleessaa ti. Ergaan keeyyata ja’a dhumaa Daani’el boqonnaa kudha tokkoo, kan yeroo dhumaatti bara 1989 keessatti hiikame, keeyyatawwan sana keessaa lakkoofsa afurtamii afur keessatti akka “oduu baha irraa fi kaabaa irraa”tti bakka bu’ameera.

Ergaan bokkaa isa boodaa, ergaa Iyya Giddugaleessaa ti; innis ergaa bahaa fi kaabaa ti. Bahaa fi kaabni wal duraa duubaan Islaamummaa fi paaphaasummaa bakka bu’u; akka ergaattis, isaan ergaa Adveentizimiin Laa’odiiqeyaa sobaan fakkeessu isa gidduu Fulbaana 11, 2001 fi seera Dilbataa dhihoo dhufuu jiruu jidduutti argamu bakka bu’u. Fulbaana 11, 2001, Islaamummaa (bahaa) bakka bu’a; seerri Dilbataas mallattoo bineensaa (kaabaa) bakka bu’a.

Siree du’aa Laa’odiiqeen Adeventiizimii mallattoo karaawwan lamaan sana gidduutti, akka fakkeenyaatti du’a raajicha ajajamuu diddee harree fi leenca gidduutti du’ettiin ni bakka bu’a. Sireen du’aa warra mallattoo bineensaa fudhatan ammoo “oduu baha irraa fi kaabaa irraa dhufu” isa aangoo paaphaasummaa aarsaa itti godhuu fi ari’atama mootummaa dhumaa saba Waaqayyoo irratti jalqabsiisuudhaan ni bakka bu’a. Ergaan sun seera Dilbataa yeroo dhihoo keessatti Ameerikaa keessatti dhufutti jalqaba; innis iddoo fi yeroo Islaamni Waraana sadaffaa keessaa ta’e tasaan rukutuudha. Weerari sun hin eegamne badiinsa biyyaalessaa fida; sabootas ni aarsa; akkasumas kaka’umsa dinagdee fi siyaasaa saboota hunda Islaam irratti walitti qabuuf barbaachisu kenna; kunis eegumsa gamtaa dachaa-sadii jechuunis kan jawwee, bineensaa fi raajii sobaa jalatti ta’a.

Seenaa Eliyaas isa sadaffaadhaan bakka bu’ame keessatti, ergaan Wayyoo isa sadaffaa adda baasu sun, Islaamni meeshaa firdii Waaqayyoo namoota mallattoo aangoo paaphaasii waaqeffachuudhaan adabuuf itti fayyadamu ta’uu isaa bineensa guddaatti, bineensaatti, fi raajii sobaatti beeksisa. Akkuma Roomaa sadan, Baabilonota sadan, Eliyaasota sadan, fi ergamoota karaa qopheessan sadaniin, Wayyoon isa sadaffaan hojii irra oolmaa dachaa-sadii Wayyoolee sadaniitiin hundeeffama.

ଏବଂ ମୁଁ ଦୃଶିଲି, ଏବଂ ଶୁଣିଲି ଯେ ଏକ ଦୂତ ଆକାଶର ମଧ୍ୟରାଜ ଦିଆଁରରେ ଉଡୁଥିଲେ, ଏବଂ ଉତ୍ତର ସ୍ୱର୍ଗରରେ କହିଥିଲେ, “ହାୟ, ହାୟ, ହାୟ, ପୃଥିବୀର ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କୁ, କାରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ଅନ୍ୟ ତିନି ଦୂତଙ୍କର ତୁରୀୟତମର ସ୍ୱର୍ଗରୁ ଶୁଣିବାକୁ ଅଛି!” ପୂର୍ବକାଶିତ ବାକ୍ୟ 8:13।

Obboleettiin White kitaaba Smith, *Daniel and Revelation*, baay’ee gadi fageenyaan deeggertte; deeggarsa ishee keessatti dhugaan inni jiruis, akka Adveentistii Guyyaa Torbaffaa hundi kitaaba sana qabaachuu qabu adda baaftee agarsiifte, jechuunis ani amma akkuma barreesse sana sirriitti ifatti hin ibsine ta’us, dhugaan sun deeggarsa ishee keessatti ni jira.

“Na U Blei sa kacivi ira na cakacaka me ra curu ki na cakacaka ni volivolitaki, me rawa ni vakatetei na ivola e tu kina na rarama ni dina ni gauna oqo. E dodonu me kila na tamata e vuravura ni sa vakayacori tiko na ivakatakilakila ni veigauna. Kauta vei ira na ivola era na vakararamataki ira. Daniel and Revelation, The Great Controversy, Patriarchs and Prophets, kei na The Desire of Ages e dodonu me sa lako yani oqo ki vuravura. Na ivakavuvuli cecere e tu ena Daniel and Revelation sa wiliki vakamatau sara e vuqa e Ositerelia. Na ivola oqo sa yaco me iwalewale ni kena tuberi e vuqa na yalo talei ki na kilai ni dina. Na ka kecega e rawa ni caka me caka tiko me vakatetei kina na Thoughts on Daniel and the Revelation. Au sega ni kila e dua tale na ivola e rawa ni sosomitaka na kena itutu na ivola oqo. Oqo na liga veivuke ni Kalou.”

gaafatamoo ni ta'u. Gooftaan akkamitti saba isaa wajjin yeroo darbanitti hojjetaa ture keessatti dogoggora irraa waldaa qulqulleessuun akka barbaachisu ni argisiisa. Cubbu-qabeessi tokko dukkana guutummaa waldaa sana irraa ifa Waaqayyoo dhowwu babal'isu ni danda'a. Yeroo sabni sun dukkanni isaan irratti qubachaa jiraachuu hubatan, garuu sababni isaa maal akka ta'e hin beekne, hammeenya Hafuura isaa gaddisiisu sun hanga qoramee keessaa baafamutti, gad of deebisuu guddaadhaanii fi of salphisuu keessatti cimani Waaqayyoon barbaaduu qabu."

"Miidhaan nutti irratti waan Waaqayyo akka jiru natti argisiiseef dogoggora sana ifatti komanne irraa kan ka'e, dabalataanis iyya jabinaa fi ciminaa jedhu nu irratti kaafame, sirrii miti. Waaqayyo akka dubbannu nu ajaja; nus callisnee hin teenyu. Yoo dogoggorri saba Isaa gidduutti ifa ta'e, hojjettoonni Waaqayyos isaaf loogii tokko malee bira darbanii ilaalan, isaanii iyyuu cubbamaa sana deggaru, qajeelchisus; akkasumas isaanii iyyuu walqixa yakka qabaatu, akkuma mirkanaa'eenis jibba Waaqayyoo ni argatu; sababiin isaas cubbuu warra yakka qabaniif itti gaafatamoo ni ta'u. Mul'ataan keessatti, fakkeenyoote hedduutti akeekameera; isaanis tajaajiltoonni Isaa dogoggoraa fi cubbuu gidduu isaanii jiran irratti hin hojjenneef dheekkamsi Waaqayyoo isaan irra ga'e. Warri dogoggora kanaaf dhiifama kennan, sababni isaanii hojii ifa Qulqulluu Kitaaba keessaa ta'e tokko raawwachuu irraa of qusachuu isaanii gofa ta'us, saba duratti amalaan nama baay'ee gaarii fi jaallatamaa fakkaatanii yaadamaniiiru. Hojiin sun miiraa isaanii wajjin hin walfakkaanne; kanaafuu isa irraa fagaatan." Testimonies, volume 3, 265.

Seenaa geggeessitootaa warra Adveentizimii keessatti fincilan keessaa mul'atuun, tarkaanfiiwwan fincila isaanii keessatti yeroo baay'ee jechuun ni danda'ama keessaa tokko, yeroo tokko muuxannoo isaanii dhuunfaa keessatti ilaalcha sobaa "the daily" jedhu fudhachuu isaanii ta'uu isaa dhugaa ba'a. Kana jechuun garuu, kitaabni Smith kan waxyiidhaan kenname hin taane, akkasumas rakkoolee barsiisaa tokko tokko of keessaa qabu iyyuu, hubannoo abbootii durii boqonnaawwan Mul'ata 8 fi 9 irratti qaban ilaalchisee ibsa bal'aa baay'ee gaarii ni kenna; achittis seenaa raajii malakata ja'an jalqabaa ifatti dhihaatee argina. Yeroo hojiiwwan sadii "Woes" jedhamanitti hiika isaanii sadii ta'een itti fayyadama qaban ilaalu jalqabnu, kitaaba isaa Daniel and Revelation keessaa yaada Smith ibsu ni eerra.

Obboleettiin White akka nutti himtetti, William Miller macaafa Mul'ata irratti ifa guddaa kennameef ture; garuu hubannaan isaa boqonnaa kudha sadii, fi kudha ja'a irraa kaasee hanga kudha saddeetitti sirrii hin turre; sababiin isaas inni seenaa keessatti iddoo ilaalchaa dogoggoraa irratti waan tureef humnoonni balleessan lama utuu hin ta'in sadii akka ta'an arguuf hin dandeenye. Ifni guddaan isaa boqonnaawwan Mul'ata lama irraa hanga sagaliitti ture.

"Lallabdoonnii fi uummannis macaafa Mul'ata akka waan dhokataa ta'ee fi kutaa Barsiisa Qulqulluu keessaa kanneen biroo caalaa barbaachisummaa xiqqaa qabuutti ilaalaniiru. Garuu ani macaafni kun dhugumaan mul'ata warra bara dhumaa keessa jiraachuu qaban fayyidaa isaanii addaa tiif kenname ta'uu isaa arge, akka isaan iddoo isaanii isa dhugaa fi dirqama isaanii beekuuf isaan qajeelchuuf. Waaqayyo sammuu William Miller gara raajiiwwaniitti qajeelchee, macaafa Mul'ata irratti ifa guddaa isaaf kenne." Early Writings, 231.

Miller hubannaa isaa waa'ee waldoota kiristaanaa, chaappoowwan, malakaa fi xooffoo akkana jechuun ibse.

“Waldonni Aashiyaa torban sun seenaa Waldaa Kiristoos bifa ishee torban keessatti mul'atu, jal'inaafi garagalannaa ishee hundumaa keessatti, badhaadhinaafi rakkina ishee hundumaa keessatti, bara ergamootaa irraa jalqabee hamma dhuma addunyaatti. Chaappaleen torban immoo seenaa hojiiwwan aangootaafi mootota lafaa Waldaa irratti raawwatan, akkasumas eegumsa Waaqayyo yeroo sana keessatti saba isaa irratti godhedha. Malakoonni torbanis seenaa murtiiwwan addaa fi ulfaatoo torban lafatti, yookaan mootummaa Roomaatti, ergameedha. Xooffoonni torban immoo dha'ichawwan dhuma torban Rooma Paaphaasii irratti ergameedha. Kana waliin taateewwan biroon baay'eenis walitti makamu; akka laggeen gargaaraa keessa galanii walitti hodhamanitti, laga guddaa raajii guutuudhaan, hamma guutuun isaa galaana bara baraatti nu geessutti.”

“Kun, akka kootti, karoorri raajii Yohannis inni kitaaba Mul'ata keessatti argamu kana. Namni immoo kitaaba kana hubachuu barbaadu, kutaa dubbii Waaqayyoo biroo sirriitti beekumsa guutuu qabaachuu qaba. Fakkeenyonni fi jechoonni fakkeenya raajii kana keessatti fayyadaman, hundi isaanii isauma keessatti hin ibsaman; garuu raajota biroo keessatti argamuu fi keessatti kutaawwan Caaffata Qulqullaa'oo biraa keessatti ibsamuu qabu. Kanaafuu, akka Waaqayyo kutaa kamiyyuu beekumsa ifaa argachuudhaaf illee qorannoo guutummaa isaa qopheessee jiru ifatti mul'ata.” William Miller, Miller's Lectures, volume 2, lecture 12, 178.

Akkuma ergamaan sadaffaan, isa karaa Ergamaa Kakuu dursee qopheessu, seenaa keessaa murtii waldaa kiristaanaa bakka bu'u, Ergaa Eliyaas isa sadaffaa, isa murtii Baabilonii ammayyaa keessatti seenaa alaa bakka bu'uun faallaa ta'uun, hubannoon jalqabaa waa'ee waldootaa fi chaappaa kana dhugaa-ba'umsa keessaa-alaa isauma sana adda baase.

Chaappeewwan kun Mul'ata boqonnaa 4ffaa, 5ffaa, fi 6ffaa keessatti qalbii keenyaaf dhihaatu. Mul'attoonni chaappeewwan kana jalatti ibsaman Mul'ata 6 keessatti, akkasumas lakkoofsa jalqabaa Mul'ata 8 keessatti mul'ifamu. Ifatti, isaan taateewwan waldaa kiristaanaa wajjin walqabatan, jalqaba qoodama bara kanaa irraa kaasee hamma dhufaatii Kiristoositti jiran, of keessatti qabatu.

“যদগুি সাতটা গৰ্জাই গৰ্জাৰ আভ্ৰন্তৰীণ ইতহিস উপস্থাপন কৰে, তথাপগুি সাতটা মৌহৰে ইয়াৰ বাহ্যকি ইতহিসৰ মহৎ ঘটনাবৌৰ দৃষ্টিগৌচৰ কৰে।” Uriah Smith, The Biblical Institute, 253.

Uriaa Smit walitti dhufeenya keessaa fi alaa waldoota amantii kan Milleritootni hubatan ibsaatire; akkasumas, Jeems Wiit seenaa wal fakkaataa wal bira qabee ilaaluu irratti ilaalcha walfakkaataa dhiheessa.

“Amma yeroo ammaa kanaa wajjin wal bira qabamee yommuu ilaallamu, waldoota, chaappaawwan, akkasumas bineensota yookaan uumamoota jiraatoo ta'an, hamma yeroo wal fakkaatu tokkicha uwwisanitti hordofnee ilaalleerra. Chaappaawwan torba lakkoofsaan jiru; bineensotni garuu afur qofa. Asirrattis hubachuun gaarii ta'a; yeroo chaappaa jalqabaa, lammaffaa, sadaffaa fi afraffaa banamanitti, bineensonni jalqabaa, lammaffaa, sadaffaa fi

ijaaramne, dukkaneesse ture. Inni seenaa Miileroota keessatti ture; seenaa keessatti immoo, akkuma Pheexiroos ibsu, Miileroonni “dur yeroo tokko saba hin turre,” garuu sana booddee “saba Waaqayyoo” ta’anii, akka “mana hafuuraa, lubummaa qulqulluu” ta’aniif kaafamanii ijaaraman. Leenci gosa Yihudaa Fulbaana 11, 2001 irratti gad bu’ee, hojii “mana qulqullummaa” seenaa kaafamuu mana qulqullummaa Miilerootaa keessaa qulqulleessuu keessatti saba Isaa isa guyyoota dhumaa hooggane. Hojiin sun raajii tokkoon fakkeenyaan dursee agarsiifamee ture; raajiin sun Gooftaan nama maqaan isaa Yosiyaa jedhamu, (kan hiikni isaa hundee Waaqayyoo jechuudha), akka kaasu dursee dubbate ture.

Yeroo Yosiyaa akka raajii raajicha ajajamuu didee sanaa guutamuutti kaafame, hojii mana qulqullummaa kan diigamee fi sirna dhabee ture suphuu jalqabe. Hojii suphuu fi qulqulleessuu keessatti “abaarsa Musee” ni argame; innis yeroo fuula Yosiyaa duratti dubbifametti haaromsa Yosiyaa fide. Nuti raajii sana, deebi’anii argamuu “yeroo torba” wajjin walqabsiisuudhaan, erga Fulbaana 11, 2001 booddee ilaalla.

Maqaa sana itti aanu keessatti qorannoo sana ni jalqabna.

“Warri hamma warri dhugaa amanuu isaanii himatan Seexana tajaajilaa jiranitti, gaaddisni isaa inni si’oolii fakkaatu sun ilaalcha isaanii Waaqaafi samiitti qabaatan irraa ni kutaa. Isaan akka warra jaalala isaanii isa jalqabaa dhabanii ni ta’u. Dhugaawwan bara baraa ilaaluu hin danda’an. Wanti Waaqni nuuf qopheesse, Zakaariyaas boqonnaa 3 fi 4, akkasumas 4:12–14 keessatti ni fakkeeffama: ‘Anis deebisee isa gaafadhee, akkana jedheen, Dameewwan ejersaa lamaan kun maali, kanneen ujummoowwan warqee lamaan keessaa zayita warqee of keessaa dhangalaasan? Innis na deebisee akkana naan jedhe, Isaan kun maal akka ta’an hin beektuu? Anis, Lakkii, Gooftaa koo, jedheen. Innis akkana jedhe, Isaan kun lamaan dibamoo ta’an, kanneen Gooftaa lafaa hundumaa bira dhaabbatanidha.’”

“Gooftaan qabeenya guutuu qaba. Inni meeshaalee fi carraaqii irratti hanqina hin qabu. Sababiin gaaddisni dukkanaa’aa nu marsee walitti qabamu, hanqina amantii keenyaatiif, lafa-qabeessummaa keenyaatiif, dubbii keenya salphaatti dubbannuutii fi amantii-dhabuu keenya isa haasawa keenya keessatti mul’atuufi. Kiristoos akka Inni guutumaan guutuutti jaallatamaa ta’e, fi kuma kudhan keessaa inni caalu ta’eetti, dubbii fi amala keessatti hin mul’atu. Yommuu lubbuun of ol kaasuu gara faayidaa-dhabuummaatti quufte, Hafuurri Gooftaa isaaf waan xiqqoo qofa gochuu danda’a. Mul’anni keenya gabaabaan gaaddisa ni arga, garuu ulfina isa duuba jiru arguu hin danda’u. Ergamoonni qilleensota afur qabatanii jiru; isaan farda aarii guutuu ta’ee of hiikuuf cabuuf yaalu, fuula lafa guutuu irra fiiguudhaan badiisaa fi du’a daandii isaa irratti baatee deemuun bakka bu’amee jiru.”

“Nu garaa garaa addunyaa bara baraa irratti rafnaa? Nu dhibaa, qorraa fi du’aa taanee taanaa? Yaa, utuu waldoota keenya keessatti Hafuurri fi hafuuri Waaqayyoo saba Isaa keessa afuufamee argannee, isaan miilla isaanii irratti akka dhaabatanii fi akka jiraatan! Akka karaan dhiphaa ta’e, balballis dhiphaa ta’e arguun nu barbaachisa. Garuu yeroo balbala dhiphaa sana keessa ceenu, bal’inni isaa daangaa hin qabu.” Manuscript Releases, volume 20, 216, 217.